

Priority českého byznysu v EU

Klíčové kroky pro roky 2024–2029

Evropa zaostává ekonomicky, technologicky i v oblasti obrany. Nově zvolený Evropský parlament a staronová Evropská komise představují velkou příležitost k úpravě stávajících politik EU s cílem udržet globální konkurenceschopnost Evropy. V sázce je naše prosperita a budoucnost.

Jak obnovit prosperitu Evropy?

„Složitost, nepřehlednost a vysoká byrokratická zátěž firmám brání inovovat a investovat do nových technologií, čímž se snižuje jejich konkurenceschopnost vůči firmám ze zemí mimo EU. Proto je potřeba důkladný legislativní a regulační detox, dohoda o evropském průmyslu, realistické energeticko-klimatické cíle, seriózní investice do aplikovaného výzkumu a inovací a modernizace evropské dopravní i jiné infrastruktury. To je recept na efektivní posílení evropské konkurenceschopnosti a prosperující Evropu. Důležité je i dokončení jednotného trhu, což předpokládá odstranění přetrvávajících překážek a snížení byrokratické zátěže. Evropský trh práce potřebuje systémové řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků, lepší propojení studijních oborů s poptávkou firem a zmírnění nadbytečných opatření v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Jednotný trh je třeba chránit před neférovou konkurencí ze třetích zemí a zajistit férovou hospodářskou soutěž včetně e-commerce oblasti. A pokud jde o globální roli EU, pak je nutné rozšiřovat síť obchodních dohod, posilovat spolupráci se strategickými partnery, efektivně zajišťovat naši bezpečnost v úzké spolupráci s mimoevropskými spojenci a hledat mezinárodní shodu s ohledem na modernizaci WTO.“

Jan Rafaj, prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR

KONKURENCESCHOPNOST

Aby si Evropa udržela průmysl, musí mu umožnit růst a zajistit jeho konkurenceschopnost. Jen ekonomicky silná Evropa bude bezpečná Evropa. Nové průmyslové, energetické a legislativní strategie musí být pro průmyslová odvětví přínosem, nikoliv další administrativní a finanční zátěží, která povede k prohloubení globální nekonkurenceschopnosti.

Klíčové kroky k posílení konkurenceschopnosti

1

Legislativní detox: Je potřeba změnit systém přijímání prováděcích a delegovaných předpisů na evropské úrovni. Nová Komise by měla nové povinnosti zvyšující administrativní zátěž spíše rušit než přijímat nové. Ani velké firmy již nemají kapacitu sledovat a plnit stále nová nařízení a směrnice. Je nutné výrazně zlepšit systém dopadových studií, které obvykle dostatečně nezohledňují dopad na konkurenceschopnost (např. nová směrnice o náležité péči podniků) či nemohou vyhodnotit dopad bez znalosti finálního textu a všech delegovaných aktů.

POHLED DO PRAXE

Digitální oblast je jednou z nejvíce přeregulovaných oblastí v EU

116

legislativních aktů
navržených jen
během uplynulého
volebního období

„Nová Evropská komise se musí zaměřit na správnou implementaci a důsledné vyhodnocení dopadů obrovského množství legislativy, která byla přijata v posledních letech. Až poté může začít debata o nové legislativě, a to pouze v oblastech, ve kterých bude identifikováno tržní selhání. Je nutné dát společností oddechový čas na přizpůsobení se novým podmínkám.“

František Chaloupecký, viceprezident SP ČR

2

Evropská průmyslová dohoda:

Průmysl je základem české a evropské prosperity a hodnotových řetězců, které zaměstnávají desítky milionů lidí po celé Evropě. Kvůli souběhu řady faktorů se zhoršuje globální konkurenceschopnost evropských firem. Únik uhlíku do zemí mimo EU, který je realitou, vyžaduje urgentní koordinovaný přístup v podobě Evropské průmyslové dohody. EU musí zjednodušit a sjednotit své často nepřehledné a roztříštěné podpůrné politiky.

3

Realistické energeticko-klimatické cíle:

Evropské klimatické cíle musí zohledňovat různé podmínky v jednotlivých členských státech a reálnou dostupnost dekarbonizačních technologií. Ne všechna odvětví lze dekarbonizovat tak rychle, jak požaduje současná evropská legislativa. Zásadní je sladit evropské klimatické cíle s racionálními podpůrnými politikami a průmyslovými iniciativami po vzoru ostatních globálních hráčů.

„Neusilujeme o zastavení zelené transformace, dekarbonizace ale nesmí vést k deindustrializaci Evropy. To je cesta ke snížení evropské odolnosti, zvýšení závislosti na třetích zemích, úbytku pracovních míst i daňových příjmů v Evropě. Pokud se nám nepodaří udržet průmysl v Evropě, nebudeme mít finanční prostředky ani na naplnění klimatických závazků.“

Kateřina Kupková, viceprezidentka SP ČR

4

Evropská pravidla musí respektovat také národní energetický mix: Pro ČR je klíčové zabránit diskriminaci jaderné energetiky a sladit cíle pro OZE a energetické úspory s realitou. Doporučení snížit emise do roku 2040 o 90 % oproti roku 1990 je nerealistické. Pro dotčené firmy je velkým problémem volatilita ceny emisních povolenek. Nerealistický je i harmonogram odchodu od zemního plynu.

Co se týká předpisů na ochranu životního prostředí, EU musí vždy zvažovat jejich skutečný přínos a dopad na firmy. Například plánovaná revize nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH) je zbytečná, protože stávající systém funguje dobře a není nutné jej zásadně měnit.

5

Konkurenceschopné ceny energií:

Vysoké ceny energií ohrožují nejen energeticky náročná odvětví, ale i navazující sektory, jako je automotive či strojírenství, a ohrožují také sociální smír. Masivní nasazení obnovitelných zdrojů zatím nevedlo ke snížení cen, protože výrazně rostou náklady na infrastrukturu a provoz sítí. EU musí hledat způsoby, jak dlouhodobě snížit ceny.

POHLED DO PRAXE

Konkurenceschopné ceny energie?

ceny elektřiny v EU

2–3krát vyšší než v USA

ceny zemního plynu v EU

4–5x vyšší než v USA

6

Investice do aplikovaného výzkumu a inovací: EU potřebuje pružnější pravidla pro investice, která usnadní podporu výzkumu a vývoje na národní úrovni. Nezbytná je i podpora a zjednodušení pravidel spolupráce mezi výzkumným a podnikatelským sektorem z partnerských zemí. Evropa musí mimo jiné více investovat do rozvoje přelomových technologií, kam patří například umělá inteligence (AI), polovodiče či kvantové technologie. Výzkum by neměl být omezený nadměrnou regulací, která nás znevýhodňuje vůči USA a Číně. Budoucí Rámcový program (FP10) by se měl zaměřit na posílení konkurenceschopnosti evropského byznysu.

„Inovace budou v následujících letech klíčovým faktorem hospodářského růstu. Rozsáhlé nasazení AI evropskými společnostmi výrazně zvýší produktivitu evropského hospodářství na makroekonomické úrovni a podpoří inovace v Evropě. Se svou silnou průmyslovou základnou a bohatstvím provozních dat má Evropa velký potenciál stát v čele transformace v oblasti AI a učinit z ní základ budoucí konkurenceschopnosti celého kontinentu.“

Milena Jabůrková, viceprezidentka SP ČR

7

Revize kombinované dopravy: Je nutné přijmout jednoduchou definici kombinované dopravy (KD) na základě ujeté vzdálenosti a zajistit takové zvýhodnění KD, které bude v souladu s cíli EU motivovat přechod části nákladní dopravy ze silnice na železnici. Potřebujeme nastavit vhodné podmínky pro provoz, zavedení a spolehlivost pravidelné dopravy, které povedou k větší ochotě zákazníků kombinovanou dopravu využívat.

8

Realistické normy CO2 pro všechny automobily: Pomalejší rozvoj elektromobility a dobíjecí infrastruktury musí vést už v roce 2025 k vyhodnocení nařízení o emisích CO2 pro osobní automobily a lehká užitková vozidla, přehodnocení možných pokut a posouzení reálných možností dosažení cíle pro rok 2025, 2030 a phase-out spalovacích motorů v roce 2035.

JEDNOTNÝ TRH

Aby evropský trh mohl fungovat skutečně jednotně a konkurovat dalším světovým trhům, je potřeba odstranit legislativní překážky, které na něm přetrvávají, a zároveň předcházet vzniku nových předpisů a regulací. Potřebujeme lepší ochranu před neférovou a neekologickou konkurencí ze zemí mimo EU a flexibilnější pravidla hospodářské soutěže, která nebudou bránit růstu firem ani vzniku evropských lídrů.

Klíčové kroky pro vytvoření jednotného trhu

1

Odstranění přetrvávajících překážek: Je nutné zlepšit kvalitu regulačního rámce jednotného trhu a zastavit jeho zahlcování novou regulací. Evropská komise musí posílit jednotnou aplikaci a vymahatelnost pravidel jednotného trhu ve všech členských státech, aby se zabránilo vytváření národních netarifních překážek, které narušují integritu trhu. Je třeba zlepšit volný pohyb ve službách, zjednodušit a zefektivnit proces vysílání pracovníků a odstranit přílišnou fragmentaci v oblastech, jako je digitální ekonomika a služby, která brzdí růst a inovace.

2

Méně administrativy a regulace: Podle nejnovější zprávy Eurobarometru považují více než dvě třetiny společností v EU za hlavní překážku při podnikání složité administrativní postupy. Byrokracie vede k odkládání nebo přesouvání některých klíčových transformačních investic mimo EU. Představa evropských zákonodárců, že bez jejich iniciativy by se v Evropě nic nezměnilo, je mylná. Často opomíjejí důležitou roli samoregulace, která přináší změny a inovace, například v energetické účinnosti. Některé předpisy, jako GDPR, whistleblowing nebo ESG reporting, mají sporný přínos, ale mají výrazně negativní dopad na evropské podnikání.

3

Lidé s dovednostmi, které jim pomohou uspět na trhu práce: Demografický vývoj a velký nesoulad mezi dovednostmi absolventů a potřebami zaměstnavatelů představují problém. EU nepotřebuje další svazující předpisy na ochranu zaměstnanců, ale spíše více flexibility. Chceme realizovat Akční plán EU zaměřený na podporu řešení nedostatku pracovní síly a dovedností. Podporujeme migraci kvalifikovaných pracovníků a implementaci balíčku Komise na podporu pracovní migrace, včetně vytvoření databáze talentů ze třetích zemí. Doporučení Komise o kvalitě stáží plní svou funkci, chceme ale zabránit zpřísnění podmínek stáží a jasně je vymezit. Je třeba realizovat Doporučení Rady o spolupráci mezi evropským vysokým školstvím a implementovat Evropskou strategii pro univerzity.

POHLED DO PRAXE

Evropská komise v roce 2020 spočítala, že odstranění překážek na jednotném trhu by do roku 2029 mohlo přinést

713 mld. eur

„Evropa i Česko trpí rostoucím deficitem v dovednostech umocněným klesajícím trendem v dostupné pracovní síle. Podle 77 % evropských společností nově přijatí zaměstnanci nemají požadované dovednosti, pracovní síla není připravena na technologické změny. Lidský kapitál bez odpovídajících dovedností je ale bariérou pro inovace a adopci technologií, proto je nezbytně nutné zaměřit pozornost na rozvoj technických dovedností. Zhruba 1 milion současných zaměstnanců je na pozicích, které jsou ohroženy budoucími změnami v ekonomice. Podpora rekvalifikací, ať už ze strany státu nebo zaměstnavatelů, je tedy klíčová pro zaměstnance a udržení konkurenceschopnosti!“

Bohdan Wojnar, viceprezident SP ČR

4

Realistická opatření v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci:

Jsme proti další regulaci v sociální oblasti a trváme na respektování kompetencí členských států a autonomii sociálních partnerů. Požadujeme minimalistickou transpozici revidovaných směrnic na úrovni členských států. Je třeba zabránit dalším nadměrným regulacím, například v oblasti ochrany duševního zdraví v zaměstnání, nebo v oblasti podmínek na pracovišti.

5

Férová hospodářská soutěž: Usilujeme o flexibilní politiku, která nebude zbytečně zasahovat do hospodářské soutěže a nebude bránit vzniku evropských lídrů. Česká republika, na rozdíl od řady jiných zemí, má průmysl, který je náročnější na lidský kapitál. Protože velké firmy mají větší vliv na inovace a ochranu životního prostředí, jejich zapojení je klíčové pro plnění celoevropských cílů. Podpora by měla být v určitých oblastech dostupná všem firmám bez ohledu na velikost.

6

Více investic do kybernetické bezpečnosti: Digitální infrastruktura je stále důležitější, a proto je nezbytné zlepšit koordinaci a zvýšit investice do kybernetické bezpečnosti a mobilní i pevné datové infrastruktury. Soukromý sektor v této oblasti hraje a bude hrát zásadní roli. Bezpečnost přenášených dat je klíčová. Soukromý sektor už několik let čelí nejasnému právnímu rámci, protože stále chybí komplexní řešení pro transatlantické transfery dat, což brzdí inovace a omezuje služby pro evropské spotřebitele a firmy. Na evropské úrovni se připravuje Evropské cloudové certifikační schéma (EUCS), jenž musí respektovat principy volného obchodu a otevřených trhů.

7

Rovné podmínky pro e-commerce:

Požadujeme, aby Evropská komise spolu s představiteli průmyslu vytvořila efektivní systém pro přeshraniční vymáhání právních předpisů, standardů a rovných podmínek na trhu e-commerce. Evropské firmy čelí mnohdy nekalé konkurenci z asijských zemí. Donucovací orgány často nedokážou zajistit dodržování pravidel nebo efektivně koordinovat vhodná opatření napříč EU. Vymáhání práva je rozděleno mezi různé národní a regionální orgány.

8

Harmonizace DPH: Nezbytné je pokračovat ve zjednodušování digitálního výkaznictví DPH u přeshraničních transakcí a posílit spolupráci mezi daňovými úřady. Dále je třeba důsledně implementovat cíle evropské iniciativy **Fair & Simple Taxation**. Zjednodušení registrace DPH a rozšíření DPH One Stop Shop vede ke snižování administrativních nákladů pro firmy.

OBCHODNÍ PARTNERSTVÍ

Aby Evropa zůstala svobodná, musí mít nezávislejší a bezpečnější dodavatelské řetězce kritických surovin a technologií. Potřebujeme zvýšit výrobní kapacitu ve strategických odvětvích EU, překonat inovační a technologickou propast mezi EU vs. USA a Čínou a navázat nová partnerství. Pokud EU jasně a včas nezareaguje, ohrozí nejen byznys, ale i své základní hodnoty.

1

Rozšiřování sítě obchodních dohod EU: ČR jako exportní země těží z dohod o volném obchodu. Měli bychom i nadále podporovat otevřenou obchodní politiku a prosazovat dohody, které jsou férové, výhodné a nepoškozují evropské firmy ani spotřebitele. EU musí dále pracovat na odstraňování netarifních bariér. Ochranná opatření včetně technologického protekcionismu jsou odůvodnitelná pouze v případech, kdy se evropská obchodní partnerství dopouštějí nekalých praktik. V takových případech je nutné jednat nekompromisně.

POHLED DO PRAXE

Výhody obchodních dohod EU

- nižší nebo nulové celní sazby
- jednodušší a rychlejší celní řízení
- uznávání osvědčení o produktech
- mobilita zaměstnanců
- přístup k veřejným zakázkám
- lepší ochrana práv duševního vlastnictví

„Čím volnější je mezinárodní obchod, tím větší je hospodářský růst. Zavádění protekcionistických opatření v Evropě není náš cíl, ale měli bychom požadovat, aby EU zajistila, že výrobky dovážené do EU nebudou narušovat jednotný trh a budou na ně uplatňovány srovnatelné požadavky, jako na ty vyrobené v EU, zejména v rámci požadavků na udržitelnost.“

Radek Špicar, viceprezident SP ČR

2

Ekonomická bezpečnost: Ochrana bezpečnostních zájmů EU by neměla být záminkou pro skrytý protekcionismus ani ohrožovat integritu jednotného trhu EU. Požadujeme větší rovnováhu mezi třemi pilíři ekonomicko-bezpečnostní strategie EU s důrazem na konkurenceschopnost. Novým iniciativám musí předcházet důkladné posouzení rizik se zohledněním zájmů evropského byznysu. Jsme v tomto ohledu velice kritičtí k úvahám Komise o zavedení kontroly odchozích investic a požadujeme intenzivní konzultace se zástupci byznysu.

3

Bilaterální dohody o digitálním obchodu mezi EU a USA a dalšími partnery: EU potřebuje přístup k nejnovějším technologiím a produktům. V digitálních dohodách by měly být podpořeny společné investice do VaV, vytváření bezpečných datových prostorů, mezinárodní technické standardy, sdílené modely řízení a sbližování regulačních opatření týkající se AI, 6G či quantum computing. Nezbytná je podpora otevřeného přístupu k mezinárodnímu obchodu a datovým tokům. EU musí směřem k Číně prokázat asertivitu, jednotu, připravenost chránit své hospodářské zájmy. A zároveň pokračovat ve spolupráci s Čínou v oblasti obchodu, investic či změny klimatu.

4

Flexibilita veřejné podpory a finanční nástrojů na poválečnou obnovu Ukrajiny: český byznys usiluje o dlouhodobou spolupráci a poválečnou obnovu země. Investice do ukrajinské infrastruktury, energetiky, vodohospodářství, zdravotnictví a dalších klíčových sektorů mohou přinést dlouhodobé výhody a vytvořit nové trhy pro české produkty a služby. EU již vytvořila mechanismus na pomoc Ukrajině, který zahrnuje stabilní finanční podporu, ale podobné nástroje by mohly být rozšířeny i na další země v regionu, aby podpořily jejich ekonomickou stabilitu a rozvoj.

Priority českého byznysu v EU:
projděte si kompletní analýzu na www.spcr.cz/prioritybyznysu

Kontakty

Jana Hartman Radová

ředitelka bruselské kanceláře/stálá delegátka BusinessEurope
jradova@spcr.cz

Lukáš Martin

ředitel Sekce mezinárodních vztahů
lmartin@spcr.cz

Blanka Šefránková

ředitelka Sekce zaměstnavatelské
bsefrankova@spcr.cz

Ondřej Ferdus

ředitel Sekce digitální ekonomiky a technologií
oferdus@spcr.cz

Bohuslav Čížek

ředitel Sekce hospodářské politiky
bcizek@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy
Nejsilnější hlas byznysu

www.spcr.cz